

eHälsa

Digitala lösningar för framtidens diagnostik och vård
Sophia Godau, förbundsstyrelseledamot, Vårdförbundet

Vad är eHälsa?

- "Med hälsa menas fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. eHälsa är att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt för att uppnå och bibehålla hälsa." – Socialstyrelsen
- Sverige siktar mot "Vision eHälsa 2025" – världsledande i användning av digitala verktyg i vård och omsorg. År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och eHälsans möjligheter i syfte att underlätta förmänniskor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet

Varför prata om eHälsa?

- Varför är det aktuellt?
- Varför behöver vi förstå det?
- eHälsa handlar om hur digitala lösningar bidrar till en bättre, säkrare och mer tillgänglig vård. Det omfattar inte bara teknik, utan även organisation, arbetssätt, etik och samspel med patienter.
- Kompetensförsörjningen och demografiska förändringar.
- Pandemin accelererade digitaliseringen i vården – nu finns allt emellan KBT-chattbotar, digital patologi och AI-stödda triagesystem som prioriterar patienter redan innan de träffar en läkare eller AI-system som kan förutspå sannolikheten att utveckla sepsis.

Vilken är den
vanligaste digitala
hälsolösningen du
använder?

eHälsa i ett större sammanhang

- eHälsa är inte bara en teknisk lösning – det är en strategisk och samhällsövergripande lösning.
- Den påverkar hela vårdkedjan, från prevention till uppföljning, och knyter an till både nationella och globala mål.

Nationellt:

- Vision eHälsa 2025 – Sverige ska vara världsledande i att använda digitalisering för jämlik vård och delaktighet.
- Omställningen till God och nära vård ställer krav på digitalt stöd i det patientnära arbetet

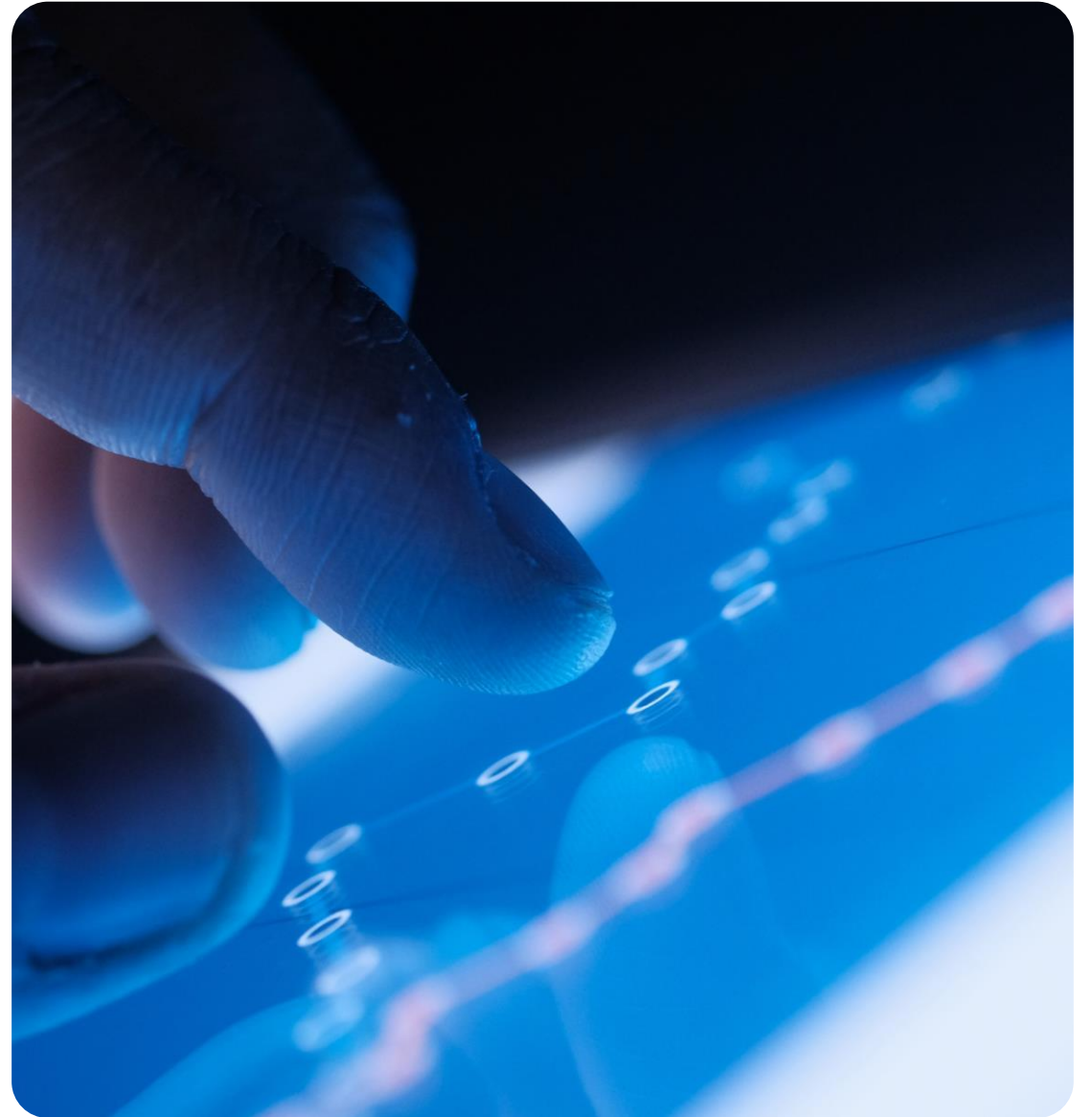
Globalt:

- WHO:s plan för digital hälsa uppmuntrar personcentrerad, jämlik och behovsstyrd eHälsa.
- FN:s hållbarhetsmål (SDG 3): "God hälsa och välbefinnande för alla" – digitala lösningar är nycklar för tillgång och rättvisa.

Digitaliseringens möjligheter

- Högre precision i bedömning och mätning
- Fjärrgranskning och distanssamarbete
- Storskalig datainsamling för forskning och beslutsstöd
- Standardisering av bedömningar
- Systemintegrering
- Snabbare flöden, vilket minskar väntetider för patienter
- Stärkt samskapande

Digitaliseringens baksidor

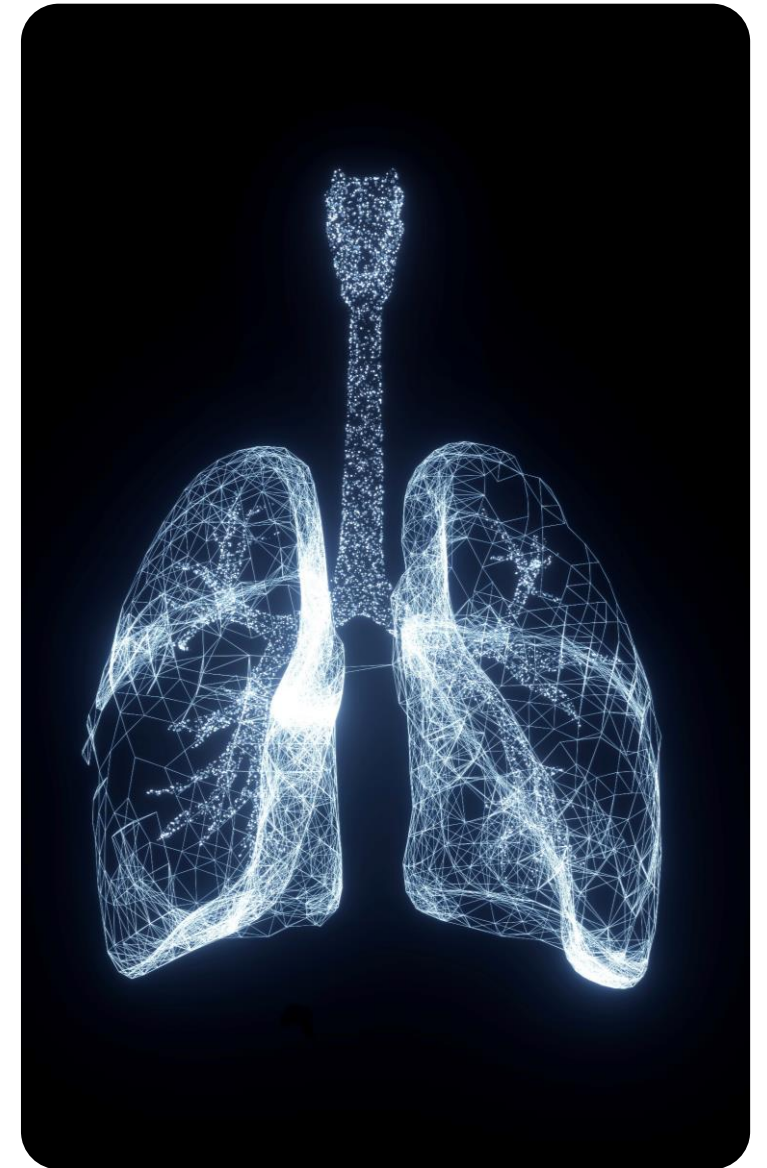
- ! Patientsäkerhet: AI-verktyg kan feltolka data eller missa ovanliga diagnoser.
- ! Integritet: Ökad datainsamling kräver starkare skydd för patientinformation.
- ! Etik och ansvar: Vem bär ansvaret när beslut tas med stöd av AI?
- ! Digitalt utanförskap: Alla patienter eller medarbetare har inte samma tekniska förutsättningar.
- ! Professionens roll: Risk för kompetensförskjutning – att klinisk erfarenhet undervärderas.
- ! Resurser: Det kan både kosta och kräva mer att införa digitala lösningar.

Digitalisering är inte en lösning på allt – den måste implementeras med eftertanke, transparens och mänskligt omdöme.

Digitalisering inom diagnostik och inom patologi

- Bildhantering och digital patologi
- Automatisering av processer i labbet och robotisering
- Intelligent provlogistik
- Virtuella 3D-rekonstruktioner
- Utbildning och kompetensutveckling
- AI i diagnostik – exempel på stöd vid tolkning av biopsier, immunhistokemi, etc.
- Exempel: Bröstcancerdiagnostik med AI

Digitalisering – en katalysator för precisionsdiagnostik och precisionshälsa?

- Digitaliseringen förändrar grunden för hur vi diagnostiserar sjukdomar. Men även hur vi förebygger dem.
- Vi skiftar fokus från diagnos och behandling till prevention och högre kontroll för individen.
- Inom patologi och laboratoriemedicin har vi gått från mikroskop till högupplösta digitala bilder, från manuell granskning till AI-stöd och automatisering.
- Vi kan identifiera sjukdomar tidigt, matcha rätt behandling och bygga prediktiva modeller – som förutser sjukdomsförlopp eller behandlingssvar

En viktig faktor blir **precisionsdiagnostik** – som i sin tur möjliggör **precisionshälsa**: en vård som är förebyggande, proaktiv och skräddarsydd. Men för att uppnå detta krävs mer än teknik – det krävs samverkan, datakvalitet, etik och tillit.

Hälsa och vård transformeras

Digitaliseringen förändrar inte bara verktygen vi använder – den förändrar sättet vi arbetar, samarbetar och möter patienter, anhöriga och kollegor på.

Den traditionella vårdmodellen kompletteras nu av:

- Fjärrkonsultationer och telemedicin: Experter kan snabbt bidra oavsett geografisk plats och dela digitala bilder i realtid för second opinions.
- Beslutsstödssystem: Ger stöd vid komplexa bedömningar genom att strukturera information, föreslå möjliga diagnoser och ge varningssignaler. De kan hjälpa oss prioritera rätt – snabbare och säkrare.
- Större insyn för patienten: Genom 1177 och patientportaler kan patienter följa sin vårdprocess, läsa provsvar och vara mer delaktiga i beslut.
- Datadrivet lärande och kvalitetssäkring: Stora mängder insamlad diagnostisk data används för att identifiera mönster, följa utfall och förbättra rutiner kontinuerligt.

Hälsa och vård transformeras

- Tillgång till specialistkompetens även i glesbygd
- Kortare ledtider
- Mer jämlik och effektiv vård
- Multidisciplinära team med gemensam digital plattform

Digital transformation handlar i grunden om att förbättra tillgänglighet, kvalitet och samverkan – för både patienter och vårdpersonal.

Etiska och praktiska utmaningar

- Patientdata, integritet, cybersäkerhet.
- Algoritmisk bias och tolkbarhet i AI-modeller.
- Rollförändring för yrkena – assistans eller konkurrens?
- Juridik och ansvar – vem står bakom ett AI-beslut?
- Patientsäkerhet och etik: Vem är ansvarig om AI ger fel diagnos? Ska patienter informeras när AI används i bedömning?
- Transparens, spårbarhet och mänsklig kontroll.

Professionens roll – förändras vår identitet?

Digitalisering och AI påverkar inte bara hur vi arbetar – det utmanar vem vi är i vår yrkesroll. När algoritmer föreslår diagnoser och maskiner automatiserar analyser, måste vi ställa oss frågor som:

- Vad är vår unika kompetens som människor?
- Hur balanserar vi mellan teknologi och professionellt omdöme?
- Blir vår roll mer övervakande, tolkande, koordinerande – och mindre handgriplig?
- Professionens identitet utvecklas – från att göra allt själv till att granska, styra och värdera digitala beslutsstöd. Det innebär ett skifte från tekniker till analytiker, från utförare till samverkande expert, från ensam specialist till integrerad teammedlem i digitala vårdflöden.
- Det är inte en försvagning – det är en förändring. Men vi behöver själva definiera den.
- Framtidens patolog: "AI-vägleddare"?
- Kompetensbehovet framöver

Framtidens biomedicinska analytiker – en nyckelperson i digital vård och diagnostik

Biomedicinska analytiker spelar en central roll i framtidens digitala hälso- och sjukvård. Enligt Vårdförbundets framtidsvision är vi inte bara teknikanvändare – vi är kunskapsbärare och leder samt tar ansvar för utvecklingen.

- Vi säkerställer kvalitet i både provhantering och datagenerering
- Vi samverkar med AI och automatisering, men med mänsklig expertis i centrum
- Vi bidrar aktivt till innovation, standardisering och patientsäkerhet
- Vi leder utveckling inom etik, hållbarhet och kvalitetssäker diagnostik

Professionen är brobyggare mellan teknik och diagnos!

Sammanfattning

- Vi behöver fokusera på hälsa och inte bara sjukdom och behandling. Den tekniska utvecklingen behöver stödja det.
- Digitala verktyg ≠ tekniska hjälpmedel, utan systemförändring.
- Vi som professioner har ett ansvar att forma framtiden, istället för att låta den hända oss. Vi behöver ta täten i utvecklingen för att garantera positiva effekter för både patienter, kompetensförsörjningen och personalen.
- Hälso- och sjukvården transformeras - vi måste själva påverka åt vilket håll.
- Vi behöver höja vår kompetens och kompetensutveckla oss inom eHälsa kontinuerligt.
- Digitalisering är inte målet i sig – den är ett medel för en mer träffsäker, jämlik och tillgänglig diagnostik.
- Det krävs förutsättningar för mer än bara teknik – det krävs samverkan/samskapande, lärande, datakvalitet, etik och transparens.

När jag blir gammal vill jag bli duschad
av en robot men gå på promenad och
samtala med en människa.

